

ชื่อสมุนไพรมะกอก

ชื่อวิทยาศาสตร์ *Spondias pinnata* (L. f.)

Kurz

ชื่อสามัญ Hog plum, Wild Mango

ชื่อท้องถิ่น กูก กอกกูก (เชียงใหม่), กอกเขา (นครศรีธรรมราช), ไทแซ (กะเหรี่ยง เชียงใหม่), กอกหมอง (เงี้ยวเชียงใหม่), กราไผ่ ไผ่ (กะเหรี่ยง กาญจนบุรี), ตะพร้าวเกาะ (กะเหรี่ยง แดง), กอกป่า (เมียน), มะกอกไทย (ไทรล้อ), มะกอกป่า (เมียน), สีก้วยโหยว (ม้ง)
ที่มา : ไทยกวีตวิวดอทคอม (2558)

ลักษณะทางพฤกษศาสตร์

ต้น ไม้ยืนต้นผลัดใบ มีความสูงของต้นประมาณ 15-25 เมตร ลำต้นตั้งตรงและมีลักษณะกลม เรือนยอดเป็นพุ่มกลม แตกกิ่งก้านโปร่ง กิ่งมักห้อยลง เปลือกต้นเป็นสีเทา เปลือกหนาเรียบ มีปุ่มปมบ้างเล็กน้อย และมีรูอากาศตามลำต้น กิ่งอ่อนมีรอยแผลการหลุดร่วงของใบ ตามเปลือก ใบ และผลมีกลิ่นหอม

ใบ ใบประกอบแบบขนนกชั้นเดียว ปลายใบคี่ ออกเรียงสลับ มีใบย่อยประมาณ 4-6 คู่ โดยจะออกเป็นคู่ ๆ ตรงข้ามกัน หรือเยื้องกันเล็กน้อย ลักษณะของใบเป็นรูปขอบขนาน ปลายใบแหลมหรือเป็นติ่งแหลม โคนใบมนเบี้ยวหรือขอบไม่เท่ากัน ส่วนขอบใบเรียบ มีขนาดกว้างประมาณ 3-4 เซนติเมตร และยาวประมาณ 7-12 เซนติเมตร แผ่นใบค่อนข้างนุ่ม ใบอ่อนเป็นสีน้ำตาลแดง เนื้อใบหนาเป็นมัน หลังใบเรียบเกลี้ยง ส่วนท้องใบเรียบ มีก้านใบรวมยาวประมาณ 12-16 เซนติเมตร

ดอก แบบแยกเพศแต่อยู่บนต้นเดียวกัน โดยจะออกเป็นช่อแบบแยกแขนงที่ปลายกิ่งหรือออกตามซอกใบ มีดอกย่อยจำนวนมากและมีขนาดเล็ก ดอกย่อยเป็นสีครีม มีกลีบดอกสีขาว 5 กลีบ กลีบดอกเป็นรูปรี ปลายกลีบดอกแหลม มีขนาดประมาณ 4 มิลลิเมตร ส่วนกลีบเลี้ยงดอกมี 5 กลีบ ลักษณะเป็นรูปถ้วย ปลายแยกเป็นแฉก 5 แฉก

ผล ผลสดมีเนื้อ ฉ่ำน้ำ ลักษณะของผลเป็นรูปไข่ มีขนาดกว้างประมาณ 2.5-3 เซนติเมตร และยาวประมาณ 3-5 เซนติเมตร ผลอ่อนเป็นสีเขียว ส่วนผลแก่เป็นสีเหลืองอมสีเขียวถึงสีเหลืองอ่อน ประปรายด้วยจุดสีเหลืองและดำ มีรสเปรี้ยวจัด ภายในผลมีเมล็ดเดี่ยวขนาดใหญ่และแข็งมาก ผิวเมล็ดเป็นเสี้ยนและขรุขระ

การนำไปใช้ประโยชน์

ผลใช้รับประทานเป็นผลไม้ได้ ส่วนผลสุกจะนิยมนำมาใส่ส้มตำ น้ำพริก ยำ ส้มตำ และใช้ประกอบอาหารอื่น ๆ ที่ต้องการรสเปรี้ยวเนื้อในของผลสุกยังสามารถนำมาใช้น้ำผลไม้หรือทำเป็นเครื่องดื่มได้อีกด้วย โดยนำมาปอกเปลือกออกฝานเอาแต่เนื้อไปเข้าเครื่องปั่น เติมน้ำเชื่อมให้รสหวานตามชอบใจ ยอดอ่อนใช้

รับประทานเป็นผักได้ โดยใช้รับประทานทั้งสุกและดิบร่วมกับน้ำพริก ลาบ ใบมีกลิ่นหอม นอกจากจะใช้เป็นผักจิ้มแล้วยังใช้แต่งกลิ่นอาหารได้ ยางจากต้นมีลักษณะใสเป็นสีน้ำตาลปนแดง ไม่ละลายน้ำ แต่จะเกิดเป็นเมือกสามารถนำมาใช้ติดของ เนื้อไม้มะกอกเป็นไม้เนื้ออ่อน สามารถนำมาใช้ประโยชน์ได้หลายอย่าง เช่น ทำไม้จิ้มฟัน ทำกล่องไม้ขีด ทำกล่องใส่ของ

สรรพคุณทางยา

1. ช่วยแก้โรคขาดแคลเซียมได้
2. ใบนำมาคั้นเอาน้ำใช้หยอดหู แก้อักเสบ แก้อาการปวดหู
3. เป็นยาแก้ร้อนใน กระจายน้ำ ช่วยทำให้ชุ่มคอ
4. ช่วยแก้เลือดออกตามไรฟัน
5. แก้อาการปวดท้อง ท้องอืด ท้องเฟ้อ ท้องเสีย และโรคที่เกี่ยวกับลำไส้
6. ช่วยในการสมานแผล มีกลิ่นหอม ฝาดสมาน
7. เปลือกนำมาป่นให้เป็นผง ผสมกับน้ำ ใช้ทาแก้โรคปวดตามข้อ

เอกสารอ้างอิง

ไทยกูดวิวดอทคอม. (2558) รู้หรือไม่ว่า ต้นมะกอกมีประโยชน์อย่างไร. สืบค้น 31 มีนาคม 2565, จาก

<http://www.thaigoodview.com/node/193714>

เมดไทย. (2563) มะกอก. สืบค้น 31 มีนาคม 2565, จาก <https://medthai.com/มะกอก/>